

Remissvar: Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Finansförbundet har av Justitiedepartementet bjudits in att lämna synpunkter på betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69). Finansförbundet har avgränsat svaret till förslagen i kapitel 16 *En uppgiftsskyldighet för vissa finansiella företag*.

Finansförbundet är Sveriges största fackliga organisation inom bank- och finansbranschen med omkring 25 000 yrkesverksamma medlemmar. Genom kunskap och förståelse för medlemmars villkor och finansbranschens utveckling arbetar Finansförbundet för ett hållbart arbetsliv i finansbranschen.

I betänkandet lämnas förslag om en skyldighet för banker och vissa andra finansiella företag att lämna uppgifter som rör kvalificerad brottslighet på underrättelsestadiet till Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen och Tullverket på begäran av dessa myndigheter. De föreslagna ändringarna i rörelselagarna skulle innebära en betydande förändring av förutsättningarna för banksekretessen genom mycket breda skyldigheter för banker och andra finansiella företag att överlämna uppgifter om företagets kunder och deras aktiviteter till brottsbekämpande myndigheter, utan att en konkret brottsmisstanke föreligger. Uppgifter föreslås kunna begäras för all typ av brottslighet med ett års fängelse eller mer i straffskalan, i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet. Uppgiftsskyldigheten föreslås omfatta alla uppgifter om enskildas förhållanden till företaget som behövs i ärendet, oavsett om uppgifterna är hänförliga till en misstänkt person eller till någon annan.

Den organiserade brottsligheten och det grova våld som vuxit i dess spår är ett allvarligt samhällsproblem. Den finansiella brottsligheten utgör idag en betydande inkomstkälla för de kriminella gängerna och Finansförbundet stödjer ambitioner att vässa verktygen för att bekämpa brott. Samtidigt behöver nya åtgärder vara väl avvägda och ändamålsenliga. För så långtgående förändringar som utredningen föreslår krävs ett gediget beslutsunderlag där utökade verktyg för brottsbekämpningen vägs mot såväl intrång i den personliga integriteten som följderna för den som ska utföra arbetet. Det remitterade betänkandet utgör tyvärr inte ett sådant underlag. Den potentiella nyttan för de brottsbekämpande myndigheterna beskrivs detaljrikt, men vad som ligger i den andra vågskålen blir inte tillräckligt belyst.

Kundernas tillit och allmänhetens förtroende är helt avgörande för bankers och andra finansiella företags verksamhet. Att de anställda har förutsättningar att bygga goda kundrelationer är en viktig del i detta. Att kundernas tillgångar, men även personuppgifter och uppgifter om ekonomiska aktiviteter, är i tryggt förvar hos företaget är en nödvändig förutsättning. Finansförbundet menar därför att banksekretessen är en grundsten för medlemmarnas yrkesutövning som inte bör förändras lättvindigt.

Utredningen föreslår vidare att den som arbetar på en bank eller annat finansiellt företag ska omfattas av en tystnadsplikt för att inte röja att en brottsbekämpande myndighet har begärt in uppgifter. Den som bryter mot tystnadsplikten ska kunna dömas i enlighet med 20 kap. 3 § brottsbalken. Finansförbundet konstaterar dock att bankanställda redan idag har stor vana att hantera sekretessbelagda uppgifter med grund i lag, branschstandarder och certifieringar. Bryter en medarbetare mot sekretessen riskeras såväl licenser, anställning och framtida anställningsbarhet. Finansförbundet ser därför ingen anledning att även införa en straffrättslig reglering för en redan mycket hårt reglerad yrkesgrupp.

Enligt utredningens förslag är det de brottsbekämpande myndigheterna som ska göra behovsprövningen gällande vilken information som ska begäras in. Den prövning som banker och andra finansiella företag ska göra blir av rent formell karaktär. Finansförbundet ser ändå en risk att breda formuleringar kan leda till otydlighet i tolkningar av vilken information som företaget är skyldigt att lämna ut. Otydlig reglering kan leda till svåra avvägningar och etisk stress som inverkar negativt på arbetsmiljön för de anställda.

Slutligen är även finansanställda bankkunder och angelägna om att information om deras ekonomiska aktiviteter är i tryggt förvar.

Finansförbundet noterar att utredningens direktiv inte uttryckligen omfattat finansiella företag. Om regeringen överväger att lägga fram förslag som innebär en ny uppgiftsskyldighet för banker och andra finansiella företag föreslår Finansförbundet att detta behandlas i en särskild utredning, där arbetstagarrepresentanter också bjuds in till diskussion. Med det underlag som har remitterats kan Finansförbundet inte tillstyrka förslagen.

Ulrika Boëthius

Förbundsordförande Finansförbundet

Elsa Engström

Föredragande